

BÚCSÚ RADVÁNYI GYÖRGYTŐL

Dévényi Sándor

70

Egy éve ilyenkor születésnapra ünnepelni készültünk. Gyuri 70 éves lett. Gyermekei meglepetés-ünnepet készítettek elő. Gyuri boldog izgatottsággal várta ajándékainkat, 70 éve során velünk együtt megélt emlékeinek emlékeit. A közös múlt megidézése feledtette a betegséget, a múlt éveket, a múlt élet veszteségeit; gondtalan, önfeledt ünnep volt.

Ma is ünnepelni jöttünk össze. Ünnepeljük azt, aki testben ma már nem lehet közöttünk. Megköszönjük, hogy velünk volt, és hogy Vele lehettünk.

1967. szeptember 2-án hajnali 2 órakor találkoztunk először, Kalocsán, a „Budapesti Forradalmi Ezred” zuhanyzójában, meztelenül, frissen nyírva, fertőtleníve. Több mint egy fél évszázadon át volt életem része Gyuri, vagy ahogy mi, katonák, majd egyetemi évfolyamtársai, barátai hívtuk: Radesz.

Éz alatt a fél évszázad alatt hol közelebb, hol távolabb voltunk egymástól, de soha nem tévesztettük szem elől egymást. Az is, hogy pesti éveim után visszamentem Pécsre dolgozni, Gyurinak köszönhető. Akkor a Pollack Mihály Műszaki Főiskolán tanított, s ő hívott, jöjjenek haza.

A tanítás volt élete meghatározó élménye. A pécsi főiskolán alapozta meg oktatói pályafutását. Itt mindent ki kellett találnia. A tanterv kidolgozásával, jegyzetek írásával, az oktatói közösség létrehozásával meghatározó szereplője volt egy új, főiskolai szintű képzés indításának. 1980-tól a Budapesti Műszaki Egyetem Középület-tervezés Tanszékén építészgenerációkat oktatott, s adta át tervezői tapasztalatait. Közösségszervező képességét, nemzetközi kapcsolatrendszerét önzetlenül mindenkor a fiatal építészek javára fordította. A francia nyelvű építészképzés a műegyetemen nagyrészt neki köszönhető. Franciaországi diákcseraprogramokat, szakmai táborokat szervezett, külhoni vendégelőadókat hívott az egyetemre. Nevelési módszeréről így nyilatkozott: Igyekszem „megteremteni a szabad kibontakozás lehetőségét, miközben végigvezetem őket a saját útjukon”. Nem fogadta el korunk leegyszerűsítő tömeggondolkodását, szakmai igénytelenségét. Ezért nemcsak a régi korok értékeinek megismerése, hanem az igényes gondolkodás beidegződése érdekében is új tantárgyat alkotott *Részletképzés és kompozíció* címmel. A tárgyban a tör-

teneti formák megismertetése mellett az építészeti gondolkodás újabb elhanyagolt mélységeibe vezette be a hallgatókat, hangsúlyozva az őszivel, a régivel való kontinuus kapcsolat jelentőségét. Hallgatói rajongtak Radványi tanár úrért.

Két településen is tevékenykedett főépítészként, ahol a kulturált épített és természeti környezet megóvásán és alakításán túl igazi kultúrmissziót végzett. A sokszor nehéz kompromisszumokkal és konfliktusokkal terhelt feladatok megoldásakor embersége, kreativitása és kiváló szakmai felkészültsége segítette. Sátoraljaújhelyen, szeretett családi fészkében végigkísérte és szakmailag irányította az utóbbi negyedszázad városfejlesztéseit. Levezényelte a belváros gyalogosövezetté alakítását, a sport- és szabadidőközpont kiépítését. Konkrét tervezési feladatokat is vállalt, mint a nagy mázfal tervezését, vagy az egykori királyi közpince, népszerű nevén a bortemplom 110 éves épületének felújítását. Füzéren tevékenyen részt vett a műemlékes szakma legtöbb vitát kiváltott, de egyúttal legtöbb eredményt felmutató fejlesztésében, a vár helyrehozatalában: „Nem rekonstruáltuk, nem újjáépítettük, hanem újra építettük” nyilatkozta az elvégzett munkáról, ami egy konzervatív, néha retrográd szakma akadályait leküzdve, de a hitelesség kritériumát mindvégig szem előtt tartva, igazi építészeti csúc-

teljesítmény lett. Budapestről vidékre lejárva, főépítészként jelen lenni egy településen nem könnyű feladat. Lelkiismeretes munkája elismerésének tudta be, amikor egyik ügyfele Újhelyt így köszöntötte: „De jó, hogy itthon tetszik lenni!”

Mindemellett önálló tervezési feladatok sorát oldotta meg. Tervezett családi házat, orvosi rendelőt, kerámia-manufaktúrát Szőlőkislakra, galériát Pécsre, műemlék-felújítást Nagykanizsára, Várpalotára, főteret Szolnokra, s a széphalmi Emlécsarnok felújítását. A Széphalmon, Kazinczy Ferenc egykori gyümölcsösében megépült „Magyar Nyelv Múzeuma” épületére volt talán a legbüszkébb. „Kazinczy gyümölcsöse termőre fordult” – nyilatkozta a szimbolikus intézmény elkészülte után. Nyelvünknek a nemzeti tudatban betöltött szerepéhez méltó, építészeti remekmű született.

Gazdag életműve számos díjat eredményezett. Kiérdemelte az építészhatóság legmagasabb szakmai kitüntetését, az Ybl Miklós-díjat, a műemlékvédelem Möller Emlékérmét, a Művészeti Akadémia Építőművész Tagozatának éves díját, amelynek átvételét még szeretett feleségével együtt ünnepelhette, és számos egyéb elismerést. Sátoraljaújhely díszpolgárává választotta. A Magyar Művészeti Akadémia 2017-ben tagjai közé kooptálta.

Élete legfőbb jutalma azonban négy gyermeke, gyönyörű családja volt. Eredményeit tehetsége és szorgalma mellett alázatos hitének köszönhette. Teremtőjébe vetett hite segítette őt élete nehéz pillanataiban, s betegsége elviselésében. Akik itt maradtunk, példája bennünket is éltet; van hitünk és van reményességünk, hogy a halállal nincs vége annak, amiért az életben küzdöttünk. Lesz folytatás, és ezért merünk élni, és merünk majd meghalni is! Drága Anna, Miska, Gergely, Ata; Gyuri gyermekei, és ti, unokái, a kis Franciskával egyetemben! És Radványi György tanár úr tanítványai, doktoranduszai! Vigyétek tovább mindazt, amit Ő fontosnak tartott!

Nemrég Szatmárcsékén jártam a híres csónakos fejfás temetőben. Itt nemcsak a síremlékek különösek, a rájuk vésett üzenetek is tanulságosak. Egyet megjegyeztem, így búcsúzom Tőled, drága barátom:

„Ha emlegettek, köztetek leszek,
de fáj, ha látom könnyeteket.
Ha rólam szóltok, mosolyogjatok,
így emlékem áldás lesz rajtatok.”

Isten kísérjen végtelen utadon!

A Magyar Nyelv Múzeuma, Széphalom.
Építész, Fotó: Radványi György DLA

A Magyar Nyelv Múzeuma, Széphalom.
Építész, Fotó: Radványi György DLA